

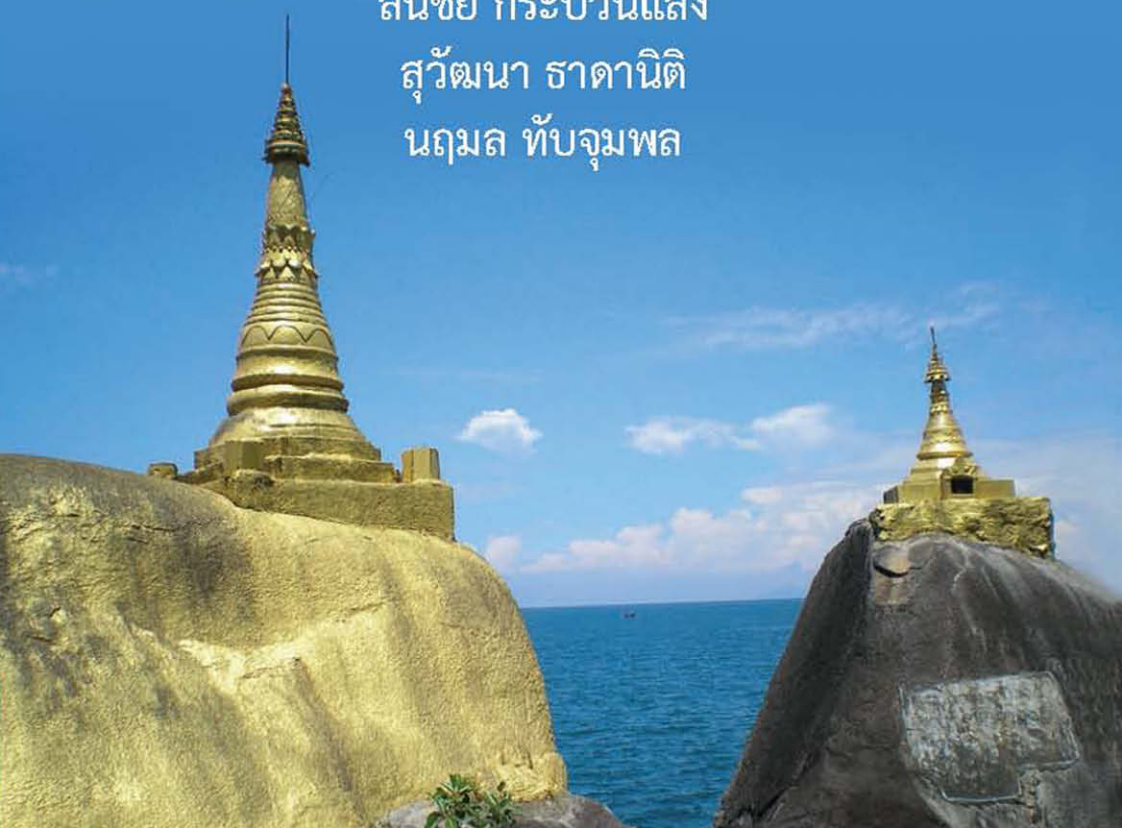
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

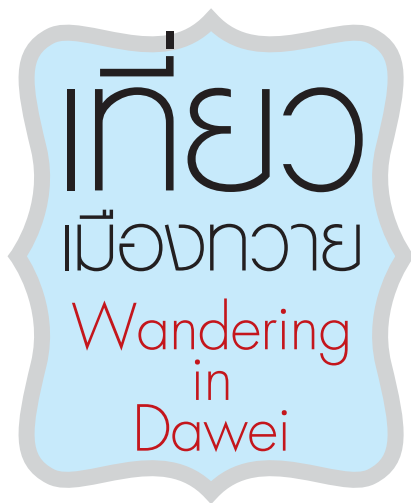
เที่ยวเมืองทวาย

Wandering in Dawei

สุภางค์ จันทวานิช
สินชัย กระบวนแสง
สุวัฒนา ธาดานิติ
นฤมล ทับจุมพล

เที่ยวเมืองกวาย Wandering in Dawei

สุภาวค์ จันทวานิช
สินชัย กระบวนแสง
สุวัฒนา ธาดานิติ
นฤมล ทับจุมพล

สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2557

200.-

สุภางค์ จันทวานิช

เที่ยวเมืองทวาย / สุภางค์ จันทวานิช... [และคนอื่น ๆ]

1. ทวาย (พม่า) - - ภูมิประเทศและการท่องเที่ยว. I. สุภางค์ จันทวานิช.

915.91

ISBN 978-974-03-3213-8

สพจ. 1831

สรรคุณคำวิชาการ ผู้สังคม

www.ChulaPress.com

Knowledge to All

ลิขสิทธิ์ของสำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พิมพ์ครั้งที่ 1 จำนวน 3,000 เล่ม พ.ศ. 2557

การผลิตและการลอกเลียนหนังสือเล่มนี้ไม่ว่ารูปแบบใดทั้งสิ้น

ต้องได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากสำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้จัดทำ ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330

สาขา

ศาลาพระเกี้ยว โทร. 0-2218-7000-3 โทรสาร 0-2255-4441

สยามสแควร์ โทร. 0-2218-9881-2 โทรสาร 0-2254-9495

ม.นคร จ.พิษณุโลก โทร. 0-5526-0162-4 โทรสาร 0-5526-0165

ม.เทคโนโลยีสุรนารี จ.นครราชสีมา โทร. 0-4421-6131-4 โทรสาร 0-4421-6135

ม.บูรพา จ.ชลบุรี โทร. 0-3839-4855-9 โทรสาร 0-3839-3239

โรงเรียนนายร้อย จปร. จ.นครนายก โทร. 0-3739-3023 โทรสาร 0-3739-3023

ม.พะเยา จ.พะเยา โทร. 0-5446-6799-800 โทรสาร 0-5446-6798

จัตุรัสจามจุรี (CHAMCHURI SQUARE) ชั้น 4 โทร. 0-2160-5301-2 โทรสาร 0-2160-5304

รัตนนิเวศน์ (แยกแคราย) โทร. 0-2950-5408-9 โทรสาร 0-2950-5405

Call Center (จัดส่งทั่วประเทศ) โทร. 0-2255-4433 <http://www.chulabook.com>

และเครือข่าย

ร้านค้า, หนังสือเข้าชั้นเรียน ติดต่อแผนกขายส่ง สาขารัตนนิเวศน์ (แยกแคราย) โทร. 0-2950-5408-9

โทรสาร 0-2950-5405

กองบรรณาธิการ : จุฑามาตย์ ตั้งจิตทวีชัย

พิสูจน์อักษร : ปุณณิศา บุญเปี่ยม

ออกแบบปกและรูปเล่ม : หจก.ชอบและทำ โทร. 0-2447-2464, 08-1642-0419

พิมพ์ที่ : บริษัท วี.พรินท์ (1991) จำกัด โทร. 0-2451-3010 โทรสาร. 0-2451-3014

เมืองทวาย (Dawei) สถานที่ที่นักท่องเที่ยวหรือนักสำรวจ
อาจมองข้ามไปหากคิดถึงเรื่องการท่องเที่ยวในประเทศพม่า แต่โดยแท้
ที่จริงแล้วทวายมีเสน่ห์ที่น่าหลงใหลไม่แพ้เมืองย่างกุ้งหรือเมืองมัณฑะเลย์
เลยทีเดียว ทั้งด้านประวัติศาสตร์อันยาวนานซึ่งเกี่ยวพันกันอย่างใกล้ชิด
กับประวัติศาสตร์ไทยมาโดยทุกยุคทุกสมัย ด้านศิลปวัฒนธรรมที่มีความ
เป็นเอกลักษณ์โดดเด่นจากการผสมผสานที่รับเอาอิทธิพลจากชนชาติ
อื่นเมื่อครั้งอดีตที่ผ่านมา มากไปกว่านั้น ทวายเป็นเมืองชายฝั่งทะเล
ที่มีท่าเลอเอื้อประโยชน์ในด้านการพัฒนาทั้งด้านอุตสาหกรรมที่ดูจะมี
อนาคตอันสดใสรออยู่สำหรับในหมู่นักลงทุน ขณะที่อีกด้านหนึ่งคือ
ด้านการท่องเที่ยวแล้ว ชายหาดในเมืองทวายเป็นสถานที่ที่สงบและ
มีความสมบูรณ์ทางธรรมชาติจึงเหมาะกับการพักผ่อนพร้อมกับมีเสน่ห์
ดึงดูดให้ผู้ที่ได้มีโอกาสมาเยี่ยมชมนั้นต้องตกอยู่ภายใต้มนต์สะกดที่ไม่
อาจลืมเลือนได้ นอกจากนั้นผู้ที่ชื่นชอบการบริโภคอาหารทะเลสด ๆ
ใหม่ ๆ ราคาย่อมเยาแล้วละก็ ที่นี่คือสวรรค์สำหรับท่านอย่างแท้จริง

คณะผู้เขียนซึ่งเป็นคณะสำรวจได้มีโอกาสเข้าไปสัมผัสสัมผัสเสน่ห์
เหล่านั้นแล้วเกิดความประทับใจจึงต้องการนำเสนอเรียบเรียงเรื่องราว
ต่าง ๆ และนำทางให้ท่านผู้อ่านได้ค้นพบเสน่ห์แห่งเมืองทวายนี้ไปด้วย
กัน ที่ซึ่งในครั้งหนึ่งเราปรารถนาให้ท่านได้มีโอกาสเข้ามาสัมผัสกับช่วง

เวลาอันมีค่าและความทรงจำที่ดี ตลอดจนพิสูจน์ความอัศจรรย์เหล่านั้น
ด้วยตัวของท่านเองในเมืองทวายซึ่งเป็นดินแดนที่น่าหลงใหลแห่งนี้

สุเนตร ชุตินธรานนท์

ผู้อำนวยการ

สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เมืองทวายกำลังเป็นแหล่งท่องเที่ยวสุดฮอตสำหรับคนไทย มีผู้
ที่สนใจและได้บุกเบิกไปสำรวจทวายมาแล้วด้วยตนเองทั้งที่เป็นนักธุรกิจ
สื่อมวลชน นักวิชาการ NGO แบ็กแพ็กเกอร์คนรุ่นใหม่ วิศวกรและ
ช่างฝีมือต่าง ๆ ตลอดจนคนพม่าที่เคยมาทำงานเมืองไทยและกลับบ้าน
ไปหางานทำที่ทวาย แต่เราไม่มีแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับทวายมากนัก แผนที่
ก็แทบจะหาไม่ได้ คณะผู้เขียนซึ่งเป็นนักวิชาการทั้งสิ้นก็เคยสวมวิญญาณ
ไกด์ (ผี) ลงมือเขียนสิ่งที่ตนได้ไปสัมผัสมาโดยตรงที่ทวายได้ผลงาน
ออกมาเป็นหนังสือนำเที่ยว “เที่ยวเมืองทวาย” ฉบับนี้

“เที่ยวเมืองทวาย” จึงมีทั้งสาระที่พยายามให้ครอบคลุมเนื้อหา
ที่จำเป็นและเป็นประโยชน์สำหรับนักท่องเที่ยว เช่น เส้นทางเดินทาง
สถานที่ท่องเที่ยว อาหารการกิน ฯลฯ แต่ก็สอดแทรกด้วยเนื้อหาทาง
วิชาการบ้างเล็กน้อย โดยเฉพาะด้านประวัติศาสตร์และโบราณคดี
เพราะทวายเป็นเมืองเก่าแก่ที่มีอายุย้อนหลังไปเป็นพันปี เราจึงหวังให้
นักท่องเที่ยวได้รู้จักทวายทั้งอดีตและปัจจุบัน ได้รับรู้ว่าทวายนั้นเคย
ใกล้ชิดกับไทยอย่างมาก ผู้ที่ไม่สนใจอดีตอาจอ่านข้าม ๆ ไปบ้างก็ได้
คณะผู้เขียนได้พยายามแสวงหารูปภาพที่ถ่ายเองเกือบทั้งหมดมา
ประมวลให้ “เที่ยวเมืองทวาย” มีสีสันน่าอ่าน และให้ท่านได้รู้จักทวาย
ในแง่มุมต่าง ๆ

คณะผู้เขียนขอขอบคุณ คุณจิตติรา กระบวนแสง นิสิตปริญญาโทหลักสูตรเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา คุณพศกร โยธินีรนาท ผู้ช่วยวิจัยของศูนย์วิจัยการย้ายถิ่นแห่งเอเชีย และนิสิตชาวพม่าที่ศึกษาอยู่ที่จุฬาฯ ที่ได้ช่วยกันจัดทำต้นฉบับ เลือกรูปภาพ แปลเอกสารภาษาพม่าทำแผนที่ใช้ประกอบการทำหนังสือเล่มนี้จนลุล่วงไปด้วยดี และที่สำคัญขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สุเนตร ชุตินธรานนท์ ที่ได้กรุณาอ่านต้นฉบับด้วยความอดทนและให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

สุภางค์ จันทวานิช

สินชัย กระบวนแสง

สุวัฒนา ธาดานิติ

นฤมล ทับจุมพล

สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มีนาคม 2557

แนะนำทวาย 1-6

ชีวิตในทวาย 7-36

- รู้จักเมืองทวาย 7
- วัฒนธรรม : อัตลักษณ์ทวาย กลุ่มชาติพันธุ์ในทวาย
ศาสนาและความเชื่อ สืบ 17
- เทศกาล 27
- ค่าครองชีพ 32
- การปกครอง 33
- การเดินทางในเมือง 34

ในอ้อมกอดตะนาวศรี 37-58

- ภูมิศาสตร์เขตทวาย 37
- ศิลปะและวัดในทวาย 39
- พิพิธภัณฑ์และโบราณคดี 50
- ภาคประชาสังคม องค์กรสาธารณประโยชน์
และมหาวิทยาลัย 54

อาหารการกินและที่พัก 59-79

- อาหารการกินในทวาย : ร้านน้ำชา น้ำแข็ง
กึ่งليبสเตอร์ 59

• ของฝากพื้นเมือง : ถือบสเตอร์ทวาย เม็ดมะม่วงหิมพานต์ กุ้งแห้งยักษ์	74
• ที่พัก	77
ประวัติศาสตร์เมืองทวาย	81-94
• ทวายในประวัติศาสตร์พม่าโดยสังเขป	81
• ทวายในประวัติศาสตร์ไทยพม่าตั้งแต่อยุธยา ถึงรัตนโกสินทร์	86
แหล่งท่องเที่ยว	95-142
• เมืองโบราณ : เมืองสาคร เมืองโมกติ	95
• รอบเมืองทวาย : พระพุทธรบาท เจดีย์ชิงกาลอน เกาะลอยเซปิน	105
• ตลาด	114
• น้ำตก ขายหาด ทะเลสาบ และหมู่เกาะ	118
• เส้นทางพุน้ำร้อน-ท่าเรือน้ำลึกทวาย และนิคมอุตสาหกรรมทวาย	124
• ไปทวายกันดีกว่า	129
ท้ายบท : มาพูดภาษาพม่ากันเถอะ	143-145
เอกสารอ้างอิง	146
ประวัติผู้เขียน	147

แนะนำทวาย

ทวายเป็นชื่อของเมืองหลวงของเขตการปกครองตะนาวศรี (Tanintharyi Division) ซึ่งเป็นภูมิภาคในตอนล่างสุดของประเทศพม่า ครอบคลุมเมืองทวาย มะริด ตะนาวศรี และเกาะสอง ชื่อเมืองเหล่านี้คุ้นหูคนไทยเพราะครั้งหนึ่ง เคยเป็นส่วนหนึ่งของราชอาณาจักรไทย และเป็นเมืองท่าสำคัญในการค้าทางเรือตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 13 เป็นต้นมา

ตามเอกสารที่ค้นคว้าได้เกี่ยวกับคำว่าทวาย อักษรวิธานศัพท์ของหมอบรัดเลย์ พ.ศ. 2416 ระบุว่า “ทวายหรือตะนาว หมายถึง เป็นชื่อบ้านแลเมืองอันหนึ่ง เขายอมเรียกร้องว่า เมืองตะนาว, บ้านตะนาว” และคนทวาย คือ “คนชาติหนึ่งคล้ายกับพวกพม่า เช่น พวกทวาย เมืองมะฤต ตะนาว” จะพบว่าทวายหรือตะนาวหมายถึงคนกลุ่มเดียวกัน และเมืองเดียวกันและเมืองนี้ตั้งอยู่ติดเทือกเขาตะนาวศรี

แผนที่ตั้งเมืองทวาย

บางคนอาจสับสนระหว่างชื่อทวายกับมอญ โดยเข้าใจว่าหมายถึงเมืองเดียวกันหรือคนกลุ่มเดียวกัน แต่จริง ๆ แล้วไม่ใช่ เมืองทวายกับเมืองมอญเป็นคนละเมือง และคนทวายกับคนมอญก็เป็นคนละกลุ่มที่เกิดความไขว้เขวเป็นเพราะในอดีตประเทศพม่าจัดเมืองทวายไว้ในรัฐมอญซึ่งเป็นรัฐที่มีกลุ่มชาติพันธุ์มอญเป็นประชากรหลัก ทำให้เข้าใจผิด คนมอญกับคนทวายที่อพยพเข้ามาอยู่ในไทยก็มักถูกนับเป็นคนมอญทั้งหมดเหมือน ๆ กัน แต่ปัจจุบันรัฐมอญกับเขตการปกครองตะนาวศรีแยกออกจากกันแล้วทำให้เข้าใจได้ชัดเจนขึ้น

ทวายเป็นเมืองท่าสำคัญบนทะเลอันดามันรองจากเมืองมะริด ในอดีต มีแม่น้ำทวายไหลผ่าน หน้ามรสุมน้ำจะหลากเข้าท่วมพื้นที่ส่วนใหญ่ เมืองทวายเป็นที่อยู่ของคนกลุ่มใหญ่ ๆ 5 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มมอญ กะเหรี่ยง ไทย พม่า และชาวเล มาตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 16-17 และเป็นเมืองท่าของการค้าขายจากเปอร์เซียและอาหรับในอดีต เริ่มตั้งแต่ สมัยสุโขทัยพ่อค้าแขกเหล่านั้นถูกเรียกรวม ๆ ว่า “แขกมัวร์” หรือ “แขกเทศ” นับถือศาสนาอิสลาม ต่างจากแขกมลายูหรือแขกจาม หรือแขกกลุ่มอื่น ทวายเป็นเมืองท่าสำคัญของแขกมัวร์เหล่านี้เช่นเดียวกับ เมืองมะริด ตะนาวศรี เพชรบุรี และนครศรีธรรมราช สินค้าหายาก จากโลกอาหรับ เช่น พรมเปอร์เซีย ถูกนำมาสู่ราชอาณาจักรสยาม ผ่านทวาย ม้าพันธุ์เปอร์เซีย หรือม้าเทศ และม้าพันธุ์อาหรับ ก็ถูกส่งมายังอยุธยาผ่านทวายเช่นกันจนขุนนางแขกบางคนได้รับการแต่งตั้งเป็นเจ้าเมืองทวาย

นอกจากจะเป็นเมืองท่าใหญ่แล้วทวายยังเป็นเมืองหน้าด่านของการศึกสงครามระหว่างไทยกับพม่า ในประวัติศาสตร์เมืองทวายเคยเป็นเมืองขึ้นของพม่าและของไทย ในสงครามครั้งสุดท้ายที่ไทยรบกับพม่าในรัชสมัยพระเจ้าอลองพญา ใน พ.ศ. 2303 พม่าได้ยกทัพมาตีสยามโดยเดินทัพทางใต้มาทางเมืองทวายและเมืองมะริดเข้ามาถึงชุมพร (Wyatt, 1982) เจ้าเมืองสงขลาขณะนั้นเป็นคนจีนได้นำกำลังต่อต้านทัพพม่า ทวายนับเป็นเมืองหน้าด่านสำคัญของพม่าเพราะอยู่ตรงข้ามกับกาญจนบุรีของไทยและมีด่านใหญ่ที่พม่ากรีธาทัพมาเสมอ คือด่านบ้องตี้ (แปลว่า “ตีกลอง”)

คนเมืองทวายเป็นชาติพันธุ์พม่าที่อาศัยอยู่ในพม่าตอนล่าง ไม่ใช่กลุ่มชาติพันธุ์ชนกลุ่มน้อย แต่เนื่องจากอยู่ใกล้ศูนย์กลาง คนเมืองทวาย

เขตตะนาวศรี